

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGS-
MINISTERIET**

Børne- og Undervisningsudvalget
Christiansborg

Ministeren

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. nr.: 32 92 50 00
E-mail: uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr.: 20453044

Svar på spørgsmål 441 (Alm. del):

I brev af 14. august 2020 har udvalget efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Lotte Rod (RV) stillet mig følgende spørgsmål:

23. oktober 2020
Sags nr.:20/15352

Spørgsmål 441:

”Vil ministeren oplyse, hvor mange børn der forventes at starte et år senere i skole, hvis man giver hhv. 1) forældrene eller 2) daginstitution, skole og forældre i samråd mulighed for at beslutte sen skolestart, og vil ministeren videre oplyse, hvad modellerne vurderes at koste?”

Svar:

I dag indtræder undervisningspligten den 1. august i det kalenderår, hvor barnet fylder seks år, jf. folkeskolelovens § 34, stk. 1. Det vil sige, at udsat eller sen skolestart defineres som, når et barn starter i skole senere end det kalenderår, hvor barnet fylder seks år.

Efter de gældende regler er det kommunalbestyrelsen, der efter anmodning fra forældrene eller med forældrenes samtykke træffer afgørelse om en mulig udsat skolestart. Kommunalbestyrelsen skal altid i forbindelse med afgørelsen foretage en individuel, konkret vurdering af barnets behov for udsat skolestart med begrundelse i barnets udvikling.

Hvis forældrene som nævnt i spørgerens model 1 gives mulighed for at beslutte, om deres barns skolestart skal udskydes, vil flere børn formentlig få udsat deres skolestart og dermed tilbringe et ekstra år i dagtilbud.

Det er ikke muligt at fastsætte præcist, hvor meget andelen af sene skolestartere vil stige, da der ikke før har været en situation, hvor beslutningskompetencen lå hos forældrene. Det bemærkes dog, at andelen af sene skolestartere faldt fra ca. 13 pct. i skoleåret 2009/10 til ca. 6 pct. fra skoleåret 2016/17 og frem til skoleåret 2019/2020.

Om antallet af sene skolestartere tilsvarende vil stige, hvis kompetencen til at udsætte et barns skolestart gives til daginstitution, skole og forældre

i samråd (model 2), kan ikke vurderes på det foreliggende grundlag. Det vil kræve en mere præcis og udbygget beskrivelse af muligheder og krav forbundet med modellen, herunder i hvilket omfang parterne skal nå til enighed, før der kan træffes beslutning om udsat skolestart, og hvem der i givet fald får beslutningskompetencen ved uenighed.

Skøn over de faktiske udgifter ved udskudt skolestart kræver derudover en klar forståelse af både de kortsigtede og langsigtede effekter af at udskyde skolestarten.

En stigning i antallet af sene skolestartere vil indebære øgede kommunale omkostninger som følge af, at barnet tilbringer et ekstra år i dagtilbud. Herudover vil øgede krav til koordinering mellem forældre, dagtilbud og skole også medføre kommunale meromkostninger.

Omvendt er der relativt færre blandt de børn, der har fået deres skolestart udsat, som senere har gået et klasstrin om. I skoleåret 2018/2019 gik 2,22 pct. eller ca. 1.000 elever på almenområdet et klasstrin om, men blandt de sene skolestartere gik 0,85 pct. eller ca. 25 af eleverne på almenområdet et klasstrin om.¹ Andelen af elever blandt de sene skolestartere, som går et klasstrin om, er således 1,37 pct.point lavere end blandt de rettidige skolestartere. Differencen målt i antal blandt de sene skolestartere udgør i alt 40 elever fordelt over alle landets klasser. Henset til, at undervisningen i folkeskolen er tilrettelagt i klasser, og at omkostningerne derfor hovedsageligt kan henføres til klasserne snarere end eleverne, er vurderingen, at den økonomiske gevinst i folkeskolen som følge af færre omgængere blandt de sene skolestartere er så marginal, at den ikke kan opgøres økonomisk.

Dette skal endvidere ses i lyset af, at andelen af børn, der begynder i skole det år, hvor de fylder seks år, er steget støt siden 2009. I samme periode har andelen af omgængere i børnehaveklassen været stort set konstant på 2,4-3,0 procent.

Ministeriet kan ikke på nuværende tidspunkt skønne over den forventede tilvækst i antallet af sene skolestartere i hverken model 1 eller 2 eller de administrative opgaver forbundet med model 2, jf. også første del af besvarelsen. Tilsvarende har ministeriet ikke et grundlag for at estimere de faktorer, der potentielt kan reducere de kommunale omkostninger. På den baggrund har ministeriet ikke mulighed for at estimere modellernes præcise omkostninger.

¹ Opgørelsen omfatter ikke elever, der modtager specialundervisning, idet de statistiske indberetninger til Danmarks Statistik af klasstrin og undervisningsniveau for denne elevgruppe er behæftet med store usikkerheder. Da mange elever i specialtilbud desuden går i ikke-årgangspdelte klasser, er det reelt ikke muligt at adskille eleverne entydigt på klasstrin, og dermed heller ikke vurdere omfanget af omgængere.

Som et regneteknisk eksempel kan ministeriet dog opgøre de kommunale omkostninger forbundet med, hvis 5, 10 og 15 pct. af en årgang tilbringer et ekstra år i dagtilbud. Omkostningerne fremgår af tabel 1 nedenfor.

Tabel 1. Kommunale omkostninger forbundet med at 5, 10 og 15 pct. af en årgang bliver et ekstra år i dagtilbud			
	5 pct. af en årgang i dagtilbud	10 pct. af en årgang i dagtilbud	15 pct. af en årgang i dagtilbud
Antal børn i kommunale dagtilbud*	2.855	5.710	8.565
Årlig Kommunal omkostning**	274 mio. kr.	548 mio. kr.	823 mio. kr.

Anm.: *Beregnet på baggrund af antal 5-årige i 2020, 3. kvartal (58.745 børn), og under forudsætning af at 97,2 pct. af børnene anvender et kommunalt tilbud, beregnet ud fra antal 4-årige indskrevne i dagtilbud (dagpleje, vuggestue, børnehave og aldersintegrerede institutioner) i 2014 relativt til det samlede antal 4 årige i befolkningen i 4. kvartal 2014. **Beregnet med udgangspunkt i en gennemsnitlig pladspris på 84.472 kr. pr. barn tillagt overhead (20 pct.) og kapitaltillæg (9 pct.), men fratrukket den gennemsnitlige forældrebetalingssandel i 2019 på 15,3 pct. Alle omkostninger er oplyst i 2020 priser.
Kilde: Danmarks Statistik (FOLK1A og PAS11) og egne beregninger.

Det er muligt, at udsat skolestart medfører andre gevinster. Det kan eksempelvis være et mindre behov for støtte, end hvis eleverne var startet i skole i det år, hvor de fyldte 6. Denne faktor kan potentielt reducere de samlede kommunale udgifter.

Dertil kommer, at en rapport fra SFI (nu VIVE) viser, at en senere skolestart fører til bedre testresultater i de nationale test i de første skoleår, men at effekten forsvinder på de ældre klassetrin. Rapporten viser også, at senere skolestartsalder fører til færre socio-emotionelle vanskeligheder ved 7- og 11-års-alderen, og at det primært er elevernes hyperaktivitet, der bliver reduceret ved senere skolestart. Det er ikke undersøgt, om effekten varer ved. Samtidig fremgår det af Egmontrappen 2019 om den gode skolestart, at trivselsproblemer ved skolestarten kan følge eleverne langt ind i skoletiden og i deres videre uddannelsesforløb. Det er dog, som det også fremgår af førnævnte SFI-rapport, vigtigt at være opmærksom på, at der er stor usikkerhed omkring de estimerede effekter, da det ikke er muligt at adskille effekten af senere skolestart fra alder ved test og den relative aldersforskel ift. klassekammerater. Hvis et barn starter et år senere i skole, vil det også være et år ældre ved test, hvilket kan påvirke testresultaterne. Og hvis det er den relative aldersforskel ift. klassekammeraterne, som driver effekten, så opnår man ikke evt. mulige gevinster ved at udskyde skolestart for nogle elever, da det vil reducere de resterende elevers relative skolestartalder.

På lang sigt vil en udskudt skolestart alt andet lige også have negative konsekvenser for arbejdsudbuddet, da de omfattede børn vil få rykket deres uddannelsesforløb og dermed også tidspunkt for, hvornår de indtræder på arbejdsmarkedet.

Størrelsesordenen af merudgifter afhænger af den konkrete model, herunder omfanget af børn, der vil få udskudt skolestarten, og vil derudover blive beregnet marginalt ift. de 6,2 pct. børn, der får udskudt skolestarten i dag.

Såfremt en udskudt skolestart medvirker til færre omgængere i det senere uddannelsesforløb, vil der være færre udgifter til folkeskolen, ligesom et mindsket behov for støtteundervisning vil betyde færre udgifter til støtteundervisning. Der er imidlertid, jf. også ovenfor, på det foreliggende empiriske grundlag ikke belæg for at indregne adfærdseffekter (dynamiske effekter) i konsekvensberegningerne af udskudt skolestart på den samlede uddannelsestid eller behovet for støtteundervisning og dermed indregne færre udgifter til folkeskolen og støtteundervisning.

Med venlig hilsen

Pernille Rosenkrantz-Theil